

Tävlingsprogram

Minnesmonument för veteraner vid Sjöhistoriska museet i Stockholm

Regeringen har givit Försvarmakten i uppdrag att anlägga ett minnesmonument för veteraner framför Sjöhistoriska museet på Kungliga Djurgården. Projektet är ett led i regeringens beslut om att genomföra en samlad svensk veteransoldatpolitik. Uppdraget ska genomföras i samverkan med andra berörda myndigheter och organisationer såsom Kungliga Hovstaterna/Kungliga Djurgårdens Förvaltning, Statens konstråd, Statens försvarshistoriska museer/Försvarets traditionsnämnd, Statens maritima museer/ Sjöhistoriska museet och veteranorganisationerna.

Statens konstråd inbjuder härmed i samarbete med Försvarmakten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning in till en allmän tävling för yrkesverksamma konstnärer.

Svenskar i internationella insatser

Svenska myndigheter sänder ut personal som deltar i internationella fredsinsatser i olika delar av världen. Insatserna leds av FN, NATO, EU, OSSE eller andra internationella och regionala organisationer. Det övergripande målet med insatserna är att stoppa krig, hantera konflikter och lägga grunden till en fredlig utveckling i det drabbade landet eller området.

Hemvändande personal från dessa insatser benämns ibland veteraner, ibland något annat, i Försvarmakten benämns de veteransoldater.

Sedan mitten av 1950-talet har närmare 120 000 svenskar deltagit i fredsinsatser i fler än 60 länder, dessa svenskar har militär, polisiär och civil bakgrund och är män och kvinnor i alla åldrar från hela landet.

Tävlingens syfte

Tävlingen syftar till att få in förslag till konstnärlig gestaltning av ett minnesmonument för veteraner och annan personal som tjänstgjort i internationella fredsinsatser och ska uppföras på Kungliga Djurgården framför Sjöhistoriska museet. Tävlingsens syfte är också att utse den konstnär som i samarbete med utsedd landskapsarkitekt ska realisera monumentet.

Tävlingsform

Tävlingen är en öppen projekttävling enligt LOU, lagen om offentlig upphandling (2007: 1091), och programmet är upprättat i enlighet med ”Regler för svenska tävlingar inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält” 1998. Reglerna gäller om inte programmet anger annat.

Tävlingsbehörighet

Tävlingen är öppen för yrkesverksamma konstnärer.

Med yrkesverksam avses att konstnären har konstnärlig högskoleutbildning eller andra likvärdiga meriter. Kompanjon eller person som på annat sätt står i nära förhållande till juryledamot äger ej rätt att delta, se jävsregler i tävlingsreglerna.

Tävlingsperiod

Tävlingen pågår under perioden 10 mars – 14 juni 2012.

Offentliggörande av pristagare tillkännages under andra hälften av september 2012.

Minnesmonumentet ska projekteras under hösten 2012 och uppföras under våren 2013 samt invigas den 29 maj 2013.

Tävlingsuppgiften

Tävlingsuppgiften är att föreslå en utformning av ett minnesmonument, d.v.s. ett unikt skulpturalt objekt på en definierad plats inom tävlingsområdet. Minnesmonumentet ska ha en relation till den omgivande parken och platsen.

Monumentet ska vara ett värdigt minnesmärke för dagens och morgondagens veteraner som ska fungera både för officiella ceremonier och för veteraners och anhörigas besök. Monumentet kommer att vara ett av de sätt som Sverige kommer att uppmärksamma och hedra veteraner på, och det ska förmedla denna känsla.

Förutsättningar

Minnesmonumentet ska hedra Sveriges alla veteraner som deltagit i fredsfrämjande insatser idag och i framtiden och ska användas för årliga ceremonier och veteraners samt anhörigas enskilda besök, både efter och inför en insats. Vid större ceremonier, statsceremonier eller motsvarande, kommer grupper på upp till cirka 2000 personer att delta, bland annat militär paradstyrka och musikkår samt veteraner med anhöriga. Vid dessa större ceremonier kommer läktare och annan tillfällig byggnation uppföras i anslutning till minnesmonumentet, det ingår dock inte i tävlingsuppgiften att föreslå utformningen av dessa. Vid minnesmonumentet kommer kransnedläggningar att göras och människor kommer att lämna blommor, ljus eller annat.

Minnesmonumentet ska ge möjlighet till en stunds avskildhet för anhörigas minnestunder men dess utformning ska inte associeras med en gravplats.

Monumentet ska uppföras inom det markerade tävlingsområdet som visas i situationsplanen, bilaga 1, som finns att ladda ner på tävlingssajten.

Tävlingsområdet ligger på Ladugårdsgärdet som är en del av Kungliga nationalstadsparken och är kulturhistoriskt känsligt. Platsen var under 1600-talet ett militärt övningsfält. Under 1800-talet utvecklades området för kavalleriets och artilleriets övningar.

På platsen anordnades Stockholmsutställningen under maj - september 1930. Det var en nationell utställning över ny arkitektur, formgivning och konsthantverk, med nästan fyra miljoner besökande. Det finns lämningar från utställningen på området i form av terrasserade gräsytor och räcken.

Den 28 maj 1938 invigdes Sjöhistoriska museet, med Ragnar Östberg som arkitekt. Museet är ritat i klassicistisk stil, med gustavianska förebilder. Det finns också spår av funktionalism, med enkelhet och ljusa rena ytor.

Idag är platsen en del av ett stort park- och rekreationsområde som utgörs av Djurgården och Gärdet. Platsen är naturskön med närhet till både öppna fält och kanalens vatten. I närheten finns inte bara Sjöhistoriska museet utan också Tekniska museet och Etnografiska museet. Många människor passerar platsen dagligen och området framför Sjöhistoriska museet används också för stora publika evenemang som till exempel *Filharmonikerna i det gröna* som har en publik överstigande 10 000 människor.

Vid Djurgårdsbrunnsvikens strand, i närheten av tävlingsområdet, finns FN-minnesmärket av konstnären Liss Eriksson, invigt 1995. Minnesmärket består av två huvudkomponenter, en horisontellt vilande bronsköll, omgiven av kompletterande låga terrasserande murar i granit samt en vertikalt ljusbärande pelare med en avslutande metallcirkel, försedd med gasljus. För närvarande är gasbelysningen ur funktion, men avses att sättas i stånd, t.ex. med en elektrisk belysning, inför invigningen av minnesmonumentet för veteraner. FN-minnesmärket ska oförändrat finnas kvar på samma plats.

Kungliga nationalstadsparken har med sina unika natur- och kulturvärden stor betydelse för det nationella kulturarvet. Bestämmelsen i 4 kap. 7 § miljöbalken ger den Kungliga nationalstadsparken ett långsiktigt grundskydd mot fortlöpande exploatering. Dessutom är området reglerat i kommunala planer och områdesbestämmelser. År 2000 tog Andersson Jönsson Landskapsarkitekter AB fram ett landskapsprogram för platsen på uppdrag av Kungliga Djurgårdens Förvaltning.

Kulturarvsbestämmelserna och landskapsprogrammet ger vissa förutsättningar och begränsningar för utformningen av minnesmonumentet.

Några av de viktigaste förutsättningarna är:

- Minnesmonumentet ska placeras inom tävlingsområdet.
- Minnesmonumentet får inte försämra platsens tillgänglighet och funktion för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.
- Markförändringar som innebär att marken höjs eller sänks mer än 50 cm är inte möjliga. Monumentets höjd berörs inte av denna begränsning.
- Den öppna gräsplanen framför Sjöhistoriska museet är en viktig del av det gröna sambandet mellan Gärdet och Djurgårdsbrunnsviken och ska behållas.
- Minnesmonumentet ska utformas så att området även fortsättningsvis kan användas som publik evenemangsplats med stor publik.

De tävlande ska också ta hänsyn till dessa förutsättningar:

- Tävlingsförslaget ska kunna anpassas till platsen och ska vidareutvecklas/projekteras av vinnande konstnär i samverkan med Kungliga Djurgårdens Förvaltning genom dess landskapsarkitekt.
- Minnesmonumentet ska utföras i beprövade material- och konstruktionslösningar för att garantera en lång beständighet, rimlig förvaltning och god funktion under alla årstider.
- Minnesmonumentet ska ta hänsyn till miljö- och energiaspekter och kunna fylla sin funktion året runt oberoende av el- och vattenförsörjning, men kan vara ljussatt.
- Minnesmonumentet ska kunna uppföras inom budgetramen 3,5 miljoner SEK (exklusive moms). Till detta kommer erforderliga markarbeten som finansieras särskilt.

Tävlingstekniska bestämmelser**Tävlingsarrangör**

Tävlingsarrangör är Statens konstråd i samarbete med Försvarmakten och Kungliga Djurgårdens förvaltning.

Tävlingspråk

Tävlings- och projektspråk är svenska.

Programhandlingar

Detta program och samtliga handlingar som är nödvändiga finns tillgängligt på webbadressen:

tavling.statenskonstrad.se/minnesmonument

Tävlingssajten kan även nås via Statens konstråds hemsida ***www.statenskonstrad.se***

För att få tillgång till materialet samt till frågor och svar under tävlingstiden måste tävlingsdeltagare registrera sig på tävlingssajten. Registreringen kommer inte att delges juryn. Registreringen gör det möjligt för arrangören att komma i kontakt med dem som deltar i tävlingen om eventuella förändringar i tävlingsvillkoren och liknande. De tävlande ansvarar för att de kontaktuppgifter som ges är korrekta och fungerar.

Handlingar och underlagsmaterial:

- Situationsplan över tävlingsområdet, bilaga 1
- Landskapsprogram, bilaga 2
- Regeringsuppdraget rörande en samlad svensk veteransoldatpolitik, bilaga 3
- Tävlingsregler, bilaga 4
- Kompletterande referensmaterial t.ex. fotografier

Tävlingsfrågor

Begäran om klarläggande eller kompletterande uppgifter om tävlingshandlingarna ska göras skriftligen på webbadressen:

tavling.statenskonstrad.se/minnesmonument

Tävlingssajten kan även nås via Statens konstråds hemsida ***www.statenskonstrad.se***

Tävlingsfrågor kan ställas fram till och med 2 maj 2012. Besvarade tävlingsfrågor kommer att publiceras löpande på webbadressen:

tavling.statenskonstrad.se/minnesmonument

Tävlingsförslaget

Tävlingsförslagen ska redovisa följande:

- Skalenliga skisser på minnesmonumentet som beskriver mått, material, utformning och placering inom det angivna tävlingsområdet. Markera placeringen på situationsplan, bilaga 1.
- Text och bild som beskriver minnesmonumentet och dess relation till den omgivande platsen.

Tävlingsförslaget ska vara anonymt. Samtliga ritningar och övriga handlingar ska i nedre högra hörnet vara försedda med ett motto.

Tävlingsförslaget ska vara unikt och får inte tidigare vara offentliggjort.

Tävlingsförslaget med bilder och texter (exklusive materialprov) ska vara monterat på högst två liggande planscher i A2 format i styvt material. Tillhörande materialprov får högst ha formatet 15x15x15 cm. Planscherna ska också lämnas i digitalt pdf-format på en CD. Alla planscher ska finnas i en fil om högst 20 MB.

Handlingar, modeller etc. utöver planscherna, materialprov och CD kommer att tas undan från bedömning.

All text på förslagen ska vara på svenska.

Anonymitet

Det är av stor betydelse att de tävlandes anonymitet behålls under tävlingsperioden, därför ska särskild uppmärksamhet ägnas åt att information som kan avslöja förslagsställarens identitet raderas på digitala filer och allt annat material.

Tävlande får inte sprida information om sitt tävlingsförslag fram till att tävlingen är avslutad.

Namnsedel

Tävlingsförslaget ska åtföljas av ett förseglat kuvert märkt "namnsedel" och förslaget motto.

Av namnsedeln ska det framgå vem eller vilka som äger upphovsrätt till förslaget, behörighet samt adress och telefonnummer.

Inlämning

Tävlingsförslaget märkt "Tävling minnesmonument" ska vara Försvarmakten tillhanda från den 1 juni 2012 och senast den 14 juni 2012.

Till adress:

Militärhögskolan
MHS Karlberg
107 86 Stockholm

Porto, frakt och eventuella tullavgifter till Försvarmaktens adress bekostas av förslagsställaren.

Personlig inlämning kan ske efter överenskommelse med tävlingsfunktionären. Inlämnat tävlingsförslag ska vara emballerat i ett paket och märkt med "Tävling minnesmonument".

Namn och telefonnummer på tävlingsfunktionären vid Militärhögskolan Karlberg kommer att publiceras före den 1 maj 2012 på webbadressen:

tavling.statenskonstrad.se/minnesmonument

Tävlingssajten kan även nås via Statens konstråds hemsida **www.statenskonstrad.se**

Tävlingsförslagen kommer inte att returneras. Förslagsställare som önskar återfå sitt tävlingsförslag ska ange detta i namnsedeln och kommer att kontaktas efter tävlingens avslutande.

Obs! Tävlingsförslag som inte är anonyma, inkommer för sent eller på annat sätt bryter mot tävlingsprogrammet kommer inte att bedömas av tävlingsjuryn.

Bedömning

Juryarbetet pågår under perioden 15 juni – 15 september 2012.

Juryn kommer att bedöma förslagen utifrån följande kriterier:

- Konstnärlig verkshöjd och hur väl monumentet uttrycker de intentioner som uttrycks i detta program samt hur det relaterar till platsens förutsättningar.
- Funktion – hur väl monumentet tillgodoser de funktioner som beskrivs i detta program.
- Genomförbarhet med hänsyn till projektets förutsättningar, förvaltning, budget och tidsram.

Juryns ledamöter

Anders Silwer, generallöjtnant, juryns ordförande och representant för Försvarmakten

Jonas Alberoth, tjänsteförättande generaldirektör Folke Bernadotteakademien

Gunnar Haeger, slottsfogde Kungliga Djurgårdens Förvaltning

Marianne Jonsson, projektledare Statens konstråd

Anders Jönsson, landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Kungliga Djurgårdens Förvaltning

Maria Lantz, lektor Kungliga Konsthögskolan

Bo Wranger, ordförande för Fredsbaskrarna

Katarina Nilsson är juryns sekreterare, arkitekt SAR/MSA Sveriges Arkitekter

Juryn kan komma att tillkalla särskilda sakkunniga exempelvis för bedömning av kostnad, teknisk lösning och liknande. Till juryns förfogande finns även en referensgrupp bestående av representanter för berörda myndigheter och organisationer.

Tävlingspris

Juryn har en prissumma om sammanlagt 450 000 SEK exklusive moms till sitt förfogande att fördela mellan pristagarna. Första pris kommer att vara minst 250 000 SEK exklusive moms. Prissummor utbetalas mot faktura från pristagarnas rörelser.

Uppdrag efter tävlingen

Vinnande förslag kommer att utvecklas/projekteras av upphovsmannen i samarbete med Andersson Jönsson Landskapsarkitekter AB. Arrangören avser att förhandla med vinnande förslagsställare utan föregående annonsering om kontrakt för fortsatt uppdrag om fortsatt utvecklings- och projekteringsarbete.

Finner Statens konstråd och Försvarsmakten att vinnande förslagsställare inte har möjlighet att leverera monumentet inom angiven tidsram eller inom projektets övriga förutsättningar äger arrangören rätt att utan särskild ersättning till vinnaren eller föregående annonsering uppta förhandlingar till andrapristagaren i tävlingen.

Arrangören kommer att ställa krav på att vinnaren innehar F-skattsedel.

Publicering och utställning

Försvarsmakten, Statens konstråd och Kungliga Djurgårdens Förvaltning förbehåller sig rätten att utan ersättning till upphovsmannen fotografera materialet, liksom reproducera tävlingsmaterialet i egna publikationer, för press- och media, på egen webbplats samt i utställningsform. All publicering av tävlingsförslag efter avslutad tävling kommer att ske med angivande av förslagsställarens namn. Samtliga tävlingsförslag planeras att redovisas i en offentlig utställning på Sjöhistoriska museet.

Tävlingsprogrammets godkännande

Detta program och dess bilagor har godkänts av juryns ledamöter, vilka svarar för tävlingens genomförande. Från tävlingsteknisk synpunkt har programmet granskats av Katarina Nilsson, Sveriges Arkitekter.

Stockholm 2012-02-21

Anders Silwer

Jonas Alberoth

Gunnar Häger

Marianne Jonsson

Anders Jönsson

Maria Lantz

Bo Wrånker